

NUMARUL 10 BANI

NUMARUL 10 BANI

ABONAMENTELE
 Lucrez la 1 și 15 ale lunii și se plătesc tot-d'una înainte
 In București la Casa Administrației
 In județe și străinătate prin mandate poștale
 Un an în țară 30 lei; în străinătate 50 lei
 Sase luni . . . 15 » » 25 »
 Trei luni . . . 8 » » 13 »
 Un număr în străinătate 30 bani

MANUSCRISELE NU SE INAPOIAZA

REDACȚIA
 No. 3—STRADA CLEMENTEÎ—No. 3

EPOCA

ANUNCIURILE
 In București și județe se primesc numai la Administrație
 In străinătate, direct la administrație și la toate oficiile de publicitate
 Anunțuri la pag. IV 0.30 b. linia
 » » » III 1.—lei
 » » » II 3.— »
 Inserțiile și reclamele 3 lei ruzul
 Un număr vechi 30 bani

ADMINISTRAȚIA
 No. 2.—STRADA CLEMENTEÎ—No. 3.

APARE ZILNIC LA 5 ORE SEARA CU CELE DIN URMA TELEGRAME ȘI ȘTIRI ALE ZILEI

D. ION GHICA
 DESPRE AFACEREA MITROPOLITULUI

Eri un amic s'a dus la Ghergani să vadă pe d. Ion Ghica. Persoana în cesiune a găsit pe eminentul bărbat de Stat voios și interesându-se de toate cesiunile ce ne preocupă.

Dar mai presus de toate, cesiunea Mitropolitului îngrijește pe fostul prim-ministru. Iată și în ce termeni s'a exprimat d-sa, despre sistemul împotriva a guvernului d'a lăsa să se judece de jurați procesul Mitropolitului:

«O așa tăgadă de dreptate îngrozitoare nu s'a mai văzut.»

Intrebat fiind ce s'ar putea face, d. Ion Ghica a răspuns:

«Nu știu ce s'ar putea face, căci focul sacru e stins în țară.»

TĂGADĂ DE DREPTATE

Față de Mitropolitul Primat, parchetul d-lui Stătescu, Ministrul Justiției, a săvârșit acum cea din urmă infamie, cel mai necrezut abus de putere prevăzut de codul penal.

Acest Prelat, căruia de la început i s'a refuzat judecarea faptelor sale de către Inalta Curte de Casație—asa cum cerea legea—acest Prelat care a fost executat de Sinod ca în timpurile Comunei franceze, se vede într-o bună dimineață acuzat de către ziarul oficios al partidului liberal, *Voința Națională*, că ar fi tovarăș cu un ocaș Margăritescu.

Și organul colectivist nu se mulțumește cu o asemenea odioasă calomnie, el tipărește o corespondență întreagă dintre ocaș și Mitropolit, afirmând că aceste scrisori există, că redacția le-a văzut.

Atunci, Mitropolitul ast-fel ponegrit, întoarce miștile sale jeluitoare spre legile noastre ale tuturor, el care pierduse cu drept cuvânt ori-ce încredere în judecata semenilor săi frați întru Christos; atunci — o, sublimă naivitate — el are curajul să facă apel la instituțiunea juraților așa blîndă pentru delictele de presă și să strige desperat: «Judecați-mă! Sunt calomniat într'un chip odios. Corespondența publicată de ziarul *Voința Națională* este falsă, dînsa n'a existat nici o dată.»

Ei bine, ascultarea pe care a cerut-o și dobîndit-o de la Jurați traficantul banilor invisibilului monument al lui Brătianu, dreptatea care nu s'a refuzat femeilor publice acuzate că ar fi negustorît fetele, se refuza Capului Bisericii romine.

De patru luni, de cînd a depus plîngerea sa, Mitropolitul n'a fost chemat cel puțin o singură dată spre a fi ascultat și a fi rugat să spue ce știe despre afacerea scrisorilor plastografiate.

Ceva mai mult, fiind-că a avut îndrăzneala să se adreseze parchetului colectivist spre a cere darea în judecată a calomniatorului, acest parchet deschide o anchetă asupra trecutului întreg al reclamantului, și lasă în cea mai perfectă liniște pe plastograf.

Pentru Mitropolitul Primat, agenții judecătorești ai ministrului justiției nu se sfîșec să săvîrșească cîrba cea mai odioasă, cea mai sălbatică, *tăgadă de dreptate*, adică refuzul de a da părților dreptatea ce ele cer și care li se cuvine, fără o criminală întîrziere.

Și redacția *Voinței Naționale*, în loc să fie pe banca acuzării, serie din cabinetul ei ca trebuie timp spre a se descoperi tot trecutul Mitropolitului! Cinism fără seamăn, care transformă pe jeluitor în acuzat și cere anchetarea calomniatorului cînd e în vorba judecarea plastografului!

Nu, nu este acesta adevăratul motiv al tăgădei de dreptate săvîrșită de către slugile ministrului justiției; adevăratul motiv să vîl spunem noi: Plastografiat scrisorilor atribuite Mitropolitului Primat sunt Stătescu, Ministrul Justiției, Sărățeanu, fostul procuror general, care au scos la lumină aceste documente false fabricate de dînsii și le au răspîndit în public prin *Voința Națională*.

De aceea, Stătescu, Ministrul Justiției, nu vrea să deschidă acțiune în contra lui Stătescu plastograf, și dacă Mitropolitul n'ar fi ținut între baionete la Caldărușani, ar fi în drept să vie în București să înlațe de barba sa scărboasă pe Stătescu plastograf și să o scuture pînă nu'l va mai rămîne un fir de păr!

Dacă am ajuns să trăim sub regimul salbatic al tăgădei de justiție, dacă magistrații așteaptă porunca Ministrului spre a ști cut pot să deschidă ușile Palatului Dreptății, nu rămîne fie căruia dintre noi de cit să pună el toga magistratului și să aduca la îndeplinire osînda ce se cuvine calomniatorilor.

APARAREA
IN CONTRA BANDITILOR

D. Eug. Ghica Budești ne adresează următoarea scrisoare. Din ea se vede la ce mijloace sunt siliți să recurgă oamenii cinstiți în contra căroră a pornit o goană sistematică d. Gogu Cantacuzino, protectorul lui Malaxa, lui Caligaris și al tuturor pungașilor din clubul colectivist.

Domnule Redactor,

În o anchetă financiară ce s'a făcut în această primă-vară la Epitropia Sf. Spiridon din Iași s'a găsit că pentru niște lucrări date în antrepriza de fosta epitropie s'a plătit taxa cuvenită Statului numai pentru suma de... (care îmi scapă din memorie), iar pentru lucrările suplimentare caris'au mai contractat de epitropie după contractul primitiv cu același antreprenor — s'a omis de a se plăti taxele cuvenite.

În consecință inspectorul financiar conchide că toți acei cari au semnat mandatele de plată către acel antreprenor sunt condamnați de a plăti în mod solidar suma de 4000 lei ca amendă.

Ministrul finanelor aprobă procesul verbal al inspectorului financiar și rămîne acum de a se executa.

Precum știți, legea acordă în asemenea cazuri un termen de 10 zile, de la data comunicării pentru apel la tribunal.

Aici începe mișchia colectivistă. Comunicarea mi s'a făcut mie ca unul din iostii epitropii al casei Sf. Spiridon în timpul vacanțelor cînd nu eram a-casă și la întoarcerea mea termenul era expirat.

Nu s'ar fi găsit tribunal în lume care să condamne, în o administrație unde este serviciu de comptabilitate și de casierie, pe șeful administrației pentru faptul că a semnat mandatul de plată către antreprenor, la amenda pe care o prescrie legea pentru neplata de taxe către Stat. Aceasta mi-ai spus-o toți oamenii de legi. Nu era deci alt mijloc pentru colectivisti de a ajunge scopul lor mișlesc și a lovi pe adevăratul fostul guvern de cit de a face comunicarea în așa mod, în cit să nu putem profita de termenul pe care îl acordă legea.

Vă întreb acum, domnule Redactor, ce rămîne de făcut cînd simțul de echitate este palmuit în așa mod?

Suma de 4000 lei o ofer bucuros săracilor, dar să mă las pradat de un guvern mișlesc mai rău de cit de un hoț în codru, aceasta nu—cu ori-ce preț nu.

Fiind că cu rea intențiune mi s'a luat dreptul de apărare legală, apoi nu-mi rămîne de cit apărarea extra legală, pentru a da o dată un exemplu unde conduc persecuțiunile mișleștii ale unui guvern fără rușine.

În consecință sunt hotărît de a sparge capul ori cul ar îndrăzni să execute această sumă de la mine, ori care ar fi consecințele unui asemenea fapt.

Primiți, vă rog d-le Redactor, asigurarea considerațiunei mele.

EUG. GHICA-BUDEȘTI

GUVERNUL
ȘI
MITROPOLITUL PRIMAT

Intervenția contelui Goluchowsky.—Refuzul lui Gheorghian.—Desființarea Mitropoliei din București

Intervenția contelui Goluchowsky

Cesiunea Mitropolitului Primat a intrat în o nouă fază, foarte o-cultă pentru guvern. Din afară, din străinătate, guvernul a fost sfătuit ca să facă tot chipul pentru a împăca situația gravă creată prin detronarea ilegală și scandaloasă a I. P. S. Sale Mitropolitului Ghenadie.

Aflăm însă, că d. conte Goluchowsky, în timpul vizitei împăratului Frantz Iosef, a spus adevăratul d-lui Dim. Sturdza, că ar fi de dorit ca prin o soluție împăciuitoare să se împăce cesiunea.

Și putem să mai adăugăm că numai după mature chibzuinți s'a hotărît a nu se invita membrii locotenenței mitropolitane la prînzul de la Palat, la care au asistat toți marii demnitari ai Statului.

Refuzul lui Iosif Gheorghian

Ast-fel, sub presiunile opiniei publice, sub presiuni mai înalte și sub presiuni din afară, guvernul a fost din nou silit să reia cesiunea Mitropolitului Primat.

Singurul mijloc împăciuitoare i-se părea d-lui Sturdza alegerea părintelui Iosif Gheorghian. Dar părintele Iosif sondat în mai multe rînduri, a declarat la mai multe persoane că recunoaște și azi pe Ghenadie de Mitropolit Primat al țării și în consecință nu primește sub nici o condiție să fie reales. Dar chiar dacă n'ar fi această împrejurare, părintele Iosif tot n'ar primi, căci după cite a îndurat în Sinod, știe prea bine că n'ar putea face nimic.

Desființarea Mitropoliei din București

Neizbutind cu această încercare de împăciuire, acum se zice că guvernul ar avea intenția să desființeze Mitropolia din București, investind pe Mitropolitul din Iași cu toate titlurile Mitropolitului Primat.

PENTRU «GAZETA»

Ori-că nu vrea, ori-că nu poate *Gazeta* să deosebească adevărul de minciună. După ce ne-am silit să-l arătăm temeinic că dispozițiunile actualului Ministru relativ la concursul de admitere în licee sunt niște nechibzuite socoteli iesuitice, numai și numai cu scop de a respinge copiii, pomenita *Gazeta*, din încapăținare, îi dă înainte pe același ton, căutînd să bată apa în piua, înșirînd vorbe și debitînd insulte la adresa institutorilor.

A ne ocupa de toate frazele din articolul: «Argumente pentru noi» publicat în *Gazeta*, găsîm cu cale a nu mai face. Vedem lămurit că un nepriceput în materie de învățămînt polemizează și de aceea, ca să scurțăm discuțiunea, vom căuta a arăta numai nepriceperea autorului acelui articol și nimic mai mult.

Zice, deci, domnul în chestie: «Dar oare studiile nu sunt înălțuite în cursul primar, ca să mai fie nevoie de repetiție specială a materiei clasei precedente?»

Noi am zis: «Un institutor nu poate preda cu ușurință materiile clasei și să repete în chip multumitor materia clasei precedente?»

E o deosebire mare între una și alta. Avem obicei să menținem afirmațiunile noastre pentru că ele izvoresc din cunoștința cauzelor, iar nu numai din dragostea, presupunem, de a apăra o dispozițiune rea. E în deosebire cunoscut că ori-ce obiect de învățămînt cuprinde unele chestiuni, chibbușuri așa zicînd, cari pot repede să dispară din memorie. La concursul de admitere menționat de noi a fost tocmai acest nenorocit caz. Li s'au dat copiilor, fără să li se atragă atențiunea cel puțin, să adune

un număr oare-care de decaltri cari cuprîndeau în sine litri cu ectoltri, etc. Nu-l un chibbuș această lucrare? De sigur că unit din Directorii pensionatelor private asistenți au avut dreptul să-și freeze mîinile de bucurie. În adevăr, ce le pasă acelor domni că nu toți căzuții vor putea să urmeze în pensionatul d-lor, ci vor bate drumurile. Ce le pasă, zic, cînd ministrul chiar găsește cu cale să umple institutiile private «trăgîndu-și spuză pe turtă» iar pentru restul guvernului se va îngriji ca alături cu dispozițiunile noului regulament școlar să înfățișeze și o duzină de tînchisori pentru acel dintre respinși, cari fără mijloace și mai slabi din fire, în lipsă de lumină, vor lua calea rețelor.

Gazeta se mai întreabă cu nedumerire, ce o fi gramatica aia care se predă după noua programă în cursul primar! I-a intrat frica în sin, căci nu cunoaște spiritul programelor și de aci tronc cu afirmarea: «ne vine greu să credem, că un profesor de cursul secundar a examinat pe absolvenții claselor primare alt-fel, de cit după program!»

Nici noi nu zicem alt-fel. S'a examinat întocmai după program, însă sunt multe chipuri de exaninare. Să explicăm mai lămurit cazul, căci vedem că autorul articolului din *Gazeta* nu l'a înțeles și întocmai ca țiganul aruncat de vînt în grădina vecinului, s'a amestecat unde nu-l ferbe oala.

— Ce e substantivul, baete?

Mașina se pune în mișcare: substantiv se numește vorba care ne arată numele ființelor ori lucrurilor.

«Bine, ar zice un bucherist. Școlarii mei știu gramatică, domnule. Întreabă-i ori-ce și să vezi ce repede îți răspund.»

Dar aceeași copil nu știu să cunoască substantivele dintr'o propozițiune!

În clasele primare se predă actualmente gramatica numai ca un mijloc de a face pe copil să scrie corect, iar nu să fie apt a analiza cuvînt cu cuvînt o frază, cum s'a cerut la concursul de admitere.

Se cunosc apoi defectele concursurilor, astăzi cînd, putem zice majoritatea celor cunoscători în ale școlilor s'au ridicat în contra lor. Și apoi oare numărul cel mare al tinerilor căzuți la Bacalaureat, tot în sarcina institutorilor cade? Organizația școlară actuală, e cauza răului. Studiați organizarea școlilor, domnilor din ministere; dați învățămîntului o nouă cale cerută de timpuri și fiți cit de severi.

Nu copiați însă o dispozițiune ad-literam ca să aruncați cu praful în ochii mulțimei, făcîndu-vă înși-vă ridicul cînd praful strînit de voi s'a astîmpărat.

Nu prin citpele se organizează școala.

Concluzia? O, Doamne, ce concluzie mai voiți să tragem? Să blamăm jurnalul care avîrle cu noroi? Să ridem de o gazetă care nu știe ceea ce scrie? Să lovim într'o dispozițiune rea? Ori să tîchidem discuțiunea, cînd n'ai cu cine să te înțelegi.

Punct.

AFACEREA DE LA GALAȚI

II
CESSIONAREA CONCESIUNEI ILUMINATULUI

Procurorul general consacră două pagini personal lui Georgi. Aprecierile pe cari d-sa le face la adresa concesionarului sunt foarte puțin măgulitoare pentru acest domn.

Georgi, ori de cite ori ia parte la licitație, o face în scopul de a transmite apoi concesionea asupra unor capitaliști în stare să ducă la un bun sfîrșit întreprinderea.

În afară de aceasta, Georgi are *flairul* afacerilor și în calitate de acționar al Societății generale internaționale de iluminare cu gaz și electricitate din Paris, se prezintă la licitațiune și apoi în urmă, transmite concesionea asupra acestei Societăți, realizînd beneficii pe cari le angajează în alte specule.

Tot ast-fel a procedat Georgi și cu concesionea iluminatului cu gaz și electricitate din Galați.

În Decembrie trecut, a intrat în tratări cu Societatea generală internațională de iluminare cu gaz și electricitate din Paris pentru a-i cesiona concesionea.

Afacerea în consiliul comunal

Tratativele ajung la un bun sfîrșit și la 14 Decembrie 1895 primăria orașului Galați este sevizată de o cerere în acest sens. Pe de o-partă d. Toussaint, în calitate de mandatar al lui Ch. Georgi, iar pe de alta d. C. Arnould, directorul iluminatului orașului Galați, în calitate de mandatar al Societății generale internaționale de iluminare cu gaz și electricitate din Paris, cer primăriei recunoașterea transferării acelei concesii către această din urmă Societate.

Mal îrzînd, în Martie 1896, ambii procuratori înaintează primăriei, ca urmare la prima cerere, o copie după actul constitutiv al Societății generale internaționale din Paris. Din acest act se poate constata că aceste Societăți i s'a cesionat de Georgi mai multe concesii de același fel;—deci Georgi nu e antreprenor, ci *faiseur d'affaires*. Procu-

ratorii mai cer, în același timp, eliberarea cautiunii de 50,000 lei depusă de Georgi, de oare-ce lucrările de instalațiune erau complet terminate.

Reana credință a primarului

D. procuror general Bastaki constată că primarul Malaxa a căutat să inducă în eroare buna credință a consilierilor comunali. Așa Malaxa, cînd a adus cesiunea în consiliul comunal, în ședința sa de la 8 Aprilie, a susținut că transferul concesionei nu poate fi dăunător comunei, de oare-ce pe viitor ea va avea două garanți, pe Georgi și Societatea Generală internațională.

Consilierul comunal Gheuca a declarat procurorului general, — și această declarație e consemnată în raport,—că d-sa s'a opus la admiterea cesionării înainte ca concesionarul să-și fi terminat toate lucrările la cari este obligat prin contract. Această opinie a consilierului Gheuca e trecută și în procesul-verbal al ședinței consiliului de la 8 Aprilie.

Georgi, în adevăr, mai avea de făcut, la epoca cînd cesiona concesionea, încă 21 kilometri instalațiuni și cu toate că prin art. 61 din contract se prevede că garanția lui va sta pînă la desăvîrșita executare a lucrărilor de luminare, totuși concesionarul nu se sîia de a cere restituirea garanției de 50.000 lei.

Avocatul primăriei, consultat asupra acestui punct, a declarat formal că garanția nu trebuie restituită.

D. Bastaki constată dar că cererea lui Georgi era de rea credință și că primarul o sprijinea în consiliu.

Din depozițiile făcute de consilierii, d. procuror general și-a putut forma convingerea că primarul Malaxa, printr'o greșită interpretare de cuvinte, a indus în eroare buna credință a consilierilor.

Așa, Malaxa a susținut continuu că comuna nu cedează absolut nimic, iar concesionarul cesionează altfel societății contractul său, ceea ce face ca comuna să aibă două garanți în loc de unul.

Această interpretare a fost dată și de consilierii C. Virlan și St. Bughelea, ei însă au declarat procurorului general că primarul Malaxa îi indemnase să aibă această atitudine în consiliu.

Cu toate acestea cererea lui Georgi, sprijinită de primarul Malaxa, e primită de consiliu, cu o majoritate de 2 voturi și o abținere a consilierului Petroiu.

Cesionarea concesionei tramvaiului. Injghebură a unei societăți

Georgi voia să scape cu ori-ce preț de concesionea iluminatului și de aceea tramvaiului. Pe cea d'întîi concesione societăți generale internaționale din Paris, iar întru cit privește pe cea de a doua Georgi s'a gîndit la o altă combinație.

Concesionarul a injghebat în Galați o societate pe acțiuni pentru exploatarea tramvaiurilor din Galați și din România.

Această societate se constituie după ce un însemnat număr de acțiuni e împărțit între d-nii Georges G. Verona, Cavaliotti. Colonel Merișescu, Malaxa și alte cite-va persoane din localitate. Georgi, pentru a induce și mai mult în eroare buna credință a acționarilor, subscrie și dînsul un mic număr de acțiuni.

Ast-fel societatea se constituie și actul constitutiv este autentificat de Trib. Covurului secția I, sub numărul 1716 din 1895.

Georgi însărcinează pe d. Louis Calmels, mandatarul său, să trateze cu această societate romînă pentru a-i cesiona ei concesionea tramvaiului. Trătirile isbutesc și alții Georgi cit și societatea romînă cer consiliului comunal aprobarea cesiunei.

OAMENII IN ORAȘELE MARI

Asupra orașelor mari și asupra celor colosale de mari s'au emis teorii foarte pasionale, mai mult sau mai puțin ciudate, teorii pe cari nu le putem privi de cit drept niște documente ale tendințelor curioase ale spiritului modern.

Lubitorii lucrurilor vechi și moralisti peste măsură de pretențioși nu formulat în potrivă acestor orașe rechiziții formidabile, după cari ar trebui considerate ca niște focare centrale ale revoluțiilor și ale viitorilor. Prințul de Bismarck, într'o zi probabil de indispoziție, cu o expresiune sălbatică demnă de Atila sau de Tamerlan, a zis: «Dacă marile orașe nu vor înceta de a fi leagănele revoltelor, le vom distruge în masă.»

Moralisti, din partea lor, au găsit în Tolstot, scriitorul care a rezumat teoria reformei radicale: marile orașe fiind niște metropole ale vîjtelor și ale imoralității trebuie părăsite în schimbul vîlței satești.

Orașele mari, cu o populațiune de la 100 pînă la 300 mil de locuitori, împiedică dez-

